

Міністерство культури України
Національна бібліотека України для дітей

До 75-річчя Анатолія Леонтійовича Качана

Анатолій Качан:
Хвилююче образне Слово —
це найприродніша мова
спілкування з юним читачем

Київ — 2017

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ ДЛЯ ДІТЕЙ

До 75-річчя Анатолія Леонтійовича Качана

Анатолій Качан:
Хвилююче образне Слово —
це найприродніша мова
спілкування з юним читачем

Доповнення до біобібліографічного нарису (2012 р.)

ББК 91.9:83

К 30

УДК 016:82

Відповідальна за випуск А. І. Гордієнко
Автор-укладач Н. В. Загайна
Редактор В. Я. Полисаєва

Анатолій Качан: Хвилююче образне Слово — це найприродніша мова спілкування з юним читачем: допов. до біобібліогр. нарис (2012 р.) / Нац. б-ка України для дітей ; авт.-уклад. Н. В. Загайна. — Київ : [б. в.], 2017. — 35 с. Видання містить перероблені та доповнені біографічні нотатки А. Л. Качана, бібліографічні покажчики його творів та літератури про нього за 2012-березень 2017 рр., додатки та допоміжні покажчики.

© Національна бібліотека України для дітей

ВІД УКЛАДАЧА

У 2012 році Національна бібліотека України для дітей підготувала біобібліографічний нарис «Анатолій Качан: «Я ще не виписався як поет незабутніх дитячих вражень» (автор-укладач Н. В. Загайна, автор літературознавчої статті «Парость райського саду» Н. П. Марченко, кандидат історичних наук). У посібнику висвітлено життя та творчість відомого українського дитячого поета Анатолія Леонтіївича Качана, лауреата літературних премій імені Миколи Трублаїні (1982), імені Лесі Українки (2002), «Звук павутинки» імені Віктора Близнеця (2004), імені Бориса Нечерди (2006), мистецької премії «Київ» імені Євгена Плужника (2009). Його талант найповніше розкрився в ліричних та сюжетних творах мариністично-степової тематики, а також в ігровій поезії та етнопоезії.

Після виходу в світ посібника Анатолій Леонтіївич продовжує писати твори для дітей. 2013 року новим накладом вийшла його збірка «Листи з осіннього саду», а 2016-го — дві нові збірки віршів «Гуляє парус на Лимані» та «За нашим садом грає море». Його твори також надруковано у збірниках, читанках, періодичних виданнях, написано статті про його життя та творчість, рецензії на його книги. Їх представлено у цьому доповненні до раніше підготовленого посібника. А також спеціально для цього видання Анатолій Качан переробив та додав цікаві спогади до своїх біографічних нотаток «Дорога у широкий світ», які вміщено на початку видання.

У 2014 році А. Л. Качан був удостоєний літературно-мистецької премії «Джури» за збірку «Листи з осіннього саду», 2015 року — Корнійчуковської премії (Міжнародний конкурс на кращий твір для дітей) за окремі вірші.

Бібліографічна частина видання складається з одинадцяти розділів: «Видання творів А. Л. Качана», «Збірки пісень на тексти А. Л. Качана», «Публікації у збірниках», «Публікації у читанках та навчальних виданнях», «Публікації у періодичній пресі», «А. Качан — перекладач», «А. Качан — журналіст», «Письменник про творчість та літературу», «Література про життя та творчість А. Л. Качана», «Бібліографічний покажчик та сценарій за творами А. Л. Качана», «Web-бібліографія». Матеріали у розділах подано в хронологічному порядку, а в межах року — в алфавітному порядку авторів і назв.

Допоміжний апарат посібника складається з іменного покажчика, покажчика художників-ілюстраторів, списку віршів А. Л. Качана, складених на музику, списку періодичних видань, в яких надруковано твори А. Л. Качана.

Основними джерелами добору літератури були державні літописи книг, газетних, журнальних статей, електронний каталог Національної бібліотеки України для дітей, особистий архів А. Л. Качана. Хронологічні рамки добору: листопад 2012 року— березень 2017 року.

Видання адресовано літературознавцям, філологам, бібліотечним працівникам, студентам, усім шанувальникам творчості поета.

Укладач висловлює щиру подяку А. Л. Качану за надану можливість користуватися його архівом.

ДОРОГА У ШИРОКИЙ СВІТ

Біографічні нотатки

*На порозі села степового,
У зеленому храмі його
Помолюся Південному Богу
За столицю Дитинства мого.
(«Пісня джерела»)*

I

Ось уже понад сорок п'ять років я живу в столичному місті Києві. А столиця мого дитинства знаходиться далеко звідси, на півдні України. Це засноване ще в козацькі часи рідне село моїх батьків Новопетрівське, що розкинулося, або як там кажуть — «сидить», на лівому березі Південного Бугу, неподалік від райцентру Нова Одеса на Миколаївщині. Саме там річка широко розливається і поступово переходить у Лиман. Десять років я ходив стежками і дорогами цього степового села, а потім знов і знов повертався до нього з берегів Чорного моря, Черемоша, Дунаю і Дніпра, у снах і поезіях. *«Із гір захмарних і лісів, як найдорожчий дар природи, У двох долонях берегів Несе наш Буг до моря воду. А біля нашого села, Навпроти давнього кургану, Буг п'є з живого джерела І котить хвилі до Лиману...»* («Райський сад»).

Українське Причорномор'я здавна було заселене і обжите. У роки мого повоєнного дитинства в степу ще можна було зустріти кам'яну бабу, мовчазного свідка тих далеких часів. А порослі сивим полином могили-кургани, як степові піраміди, височіють повсюди і тепер. Десь у середині 70-х років поблизу села Ковалівка, що на протилежному березі Бугу, була розкопана знаменита Соколова Могила з багатим похованням сарматської жінки-жриці, а за версією місцевих мешканців — знатної амазонки. Трохи вище по річці, де шумлять про минуле Мигійські пороги, знаходився Гард, центр Бугогардівської паланки запорозького козацтва, де півень співав на три держави. Серед численних островів на річці є там і острів Мамаєва, а в селі Мигія (в перекладі з грецької — «Моя земля», за іншою версією — «Магія») — прізвище Мамаєнко. Дехто з краєзнавців вважає, що саме звідси родом легендарний козак Мамай. *«Затих наш клас, бо на урок Прийшов до нас Козак з казоК. Козак з казоК нам бив чолом, А кінь — копитом під вікном. Козак з казоК на кобзі грав, А кінь іржав і гарцював. — Хто ж цей козак? — А пригадай... Звичайно, це козак М а м а й. — А як же звуть його коня,*

Коня, що зайця обганя? — Коли цей коник під вікном, Ще не дружив із козаком, А був лошатком-стригунцем, Його назвали В о р о н ц е м. Тепер це блискавка і грім, А козакові — побратим». («Козак з казоК»).

За Мигійськими порогами по берегах річки аж до Лиману були розкидані козацькі зимівники, які з плином часу розрослися і стали хуторами, селами. Це позначилося не лише на мові спілкування, а й на звичаях та обрядах, які у повоєнні роки ще зберігало і наше безпаспортне село. Скажімо, під час свайби (весілля) на столі завжди стояло обліплене здобним тістом весільне гільце як символ Дерева Життя. А колоритні українські прізвища — Блакитний, Гунченко, Дзюба, Лиховід, Чепіженко, Хлівний, Твердохліб, Завірюха, Курпан, Щербина — не перевелися тут і досі. Довго я не міг докопатися до значення та походження дівочого прізвища моєї матері — Радутна. Аж поки у книзі «Історія запорозьких козаків» Д. І. Яворницького не знайшов роз'яснення, що радутами в козацькі часи називали наземні споруди (січові курені) при сторожових бекетах (пікетах) для охорони східних і південних кордонів їхніх володінь, «особливо при Дніпровському і Бузькому лиманах». (Київ: Наук. думка, 1990, т. I, стор. 315—316). Від тих радут, скоріш за все, походить і досить поширене прізвище.

Саме із цього села я виніс перші найяскравіші враження, оскільки світ відкривався тоді по-новому, крізь магічний кристал дитинства. Цілими днями пропадали ми на річці, в садах, у степу, у плавнях, де під час війни упав німецький літак. Як на хвилюючі вистави, ходили дивитися на льодохід і повінь (по-місцевому — згін), на пожежі у плавнях і в селі (хати були вкриті переважно комишом), на степові марева, на вирубані сади (через неможливість платити податок за кожне фруктове дерево). І все це було в голодні повоєнні роки, коли при світлі каганця потайки крутили жорна, хати опалювали комишом і висушеним кізьяком, мамалигу краяли ниткою. А мій дід Василь, колишній унтер-офіцер Лубенського гусарського полку, як солдат із відомої казки Андерсена, добував вогонь кресалом із кременя, бо на горезвісні трудодні не можна було купити навіть сірники. А баба Настя, народжена в рік, коли в Америці Едісон винайшов електричну лампочку, проживши майже дев'яносто років, так і померла без електричного світла в хаті. Мабуть, через усе це я й досі не люблю буденних, чорних та сірих, як макуха повоєнних років, тонів ні в одязі, ні в своїй поезії, в якій навіть зима приносить скупу радість («Щедра зима», «Летять із гірки санки», «Зима щедрує по дворах», «Річка сховалась та ін.).

«Річка сховалась: є і нема — Льодом засклила річку зима. Там, де рибалки сипали сіть, Можна сьогодні пішки ходять і розглядати щуку

на дні, Наче крізь чисте скло у вікні. Там, де латаття влітку цвіло, В гості побігла стежка в село. Ріжуть алмазом лід ковзани Там, де гойдала хвиля човни. Січень надворі, а для дітей Річка щебече, мов соловей: Кине хто грудку чи камінець,— Тьох-тьох-тьох-тьохкає лід-ясенець». А народився я посеред воєнної зими 16 січня 1942 року в сусідньому селі Гур'ївка, яке в роки Голодомору було на «чорній дошці». «Дерева — свідки давнини: І груші ті, і осокори Ще пам'ятають три війни І три страшні голодомори. Голодні та холодні дні, І трудодні, і ночі чорні Перемололи у млині Крутих років гранітні жорна». («Райський сад»). Перед війною мій батько, Леонтій Варфоломійович, працював там токарем машино-тракторної станції (МТС), відомої за кінокомедією режисера І. Пир'єва «Трактористи». Професія, що вимагала зосередженості і точності, відбилася на вдачі батька, в селі його називали акуратистом. Любив розповідати, як він грав на більярді з популярним кіноактором М. Крючковим, який, бувало, поєднував азартну гру з репетицією пісні «Три танкісти». Про ті далекі події тепер нагадує трактор на постаменті при в'їзді до села. А от кургану з хрестом на згадку про померлих від голоду в 1932-1933 роки там досі немає. При дорозі, в оточенні плакучих верб, є лише степова криниця з написом: «Ой у полі криниченька на чотири зводи, Любив козак дівчиноньку на довгії годи».

Мати, Клавдія Василівна, теж мала технічну жилку, при потребі могла розібрати, а потім скласти деталі годинника чи швейної машини «Зінгер». Ще до заміжжя, в роки штучної голодовки, виїхала вона

з братом на Донбас, вивчилася на водія трамваю. Після війни, вже в рідних краях, працювала в каменоломні, потім освоїла професію лебідчиці, вагонетками доправляла пиляний камінь-ракушняк до річки на баржі. Маючи добру пам'ять, знала уривки з «Катерини» Шевченка, із вражаючими подробицями розповідала про бачене і пережите, зокрема про голод початку 20-х років, від якого рятувала річка (ловили рибу саморобними сітками або кітцями з комишу, а взимку добували з-під льоду чортів горіх — водяні горішки). І мати, і баба Настя були живими носіями колоритних народних виразів, звичаїв та обрядів. Так, завершуючи збирати врожай на городі, вони обов'язково примовляли: «Спасибі, ниво, що нам родила». Згодом, уже в студентські роки, я хотів навіть писати дослідження про магію народних замовлянь (раціональне і містичне як відображення їх двоїстої природи). Але мені дали зрозуміти, що вивчення «забобонів» — не актуальна тема. Невимушені уроки з усної народної творчості привели мене згодом до ігрової поезії та етнопоезії, зокрема мовних ігор з прислів'ями, прикметами, замовляннями, фразеологізмами («Язик до Києва доведе», «Дивувалися ліси», «Проростай, зерно» та ін.), а також з безконечниками та словами-двійниками: *«По дорозі їхав в і з, Він із лісу дрова в і з. А на греблі через с т а в Заскрипів наш віз і с т а в. Тато мій оглянув в і з І сказав: — Зламалась в і с ь. — Я до хати дрова ні с І замерз у мене ні с.»*

Іноді на виступах мене запитують, яким було перше знайомство з книжкою та художнім словом. Наприкінці 40-х років, коли я починав читати, книжка в селі була великою рідкістю. Але, може, в цьому була й перевага, що художнє слово, легенди, повір'я, перекази південного краю я пізнав спочатку з усних джерел. Першим віршем, який запам'ятав, була почута від матері співомовка С. Руданського «Сто вовків». Запам'яталися і перші прочитані слова: «КОГО ЛЮБЛЮ, ТОГО ДАРУЮ. 1865» — напис на мідному дзвінку, яким я лякав зграї шпаків у вишневому саду матеріної сестри Марії Василівни Чорноморець. А книжкою, яку прочитав самостійно, були «Три ведмеді» Л. Толстого, до речі, українською мовою. Щоправда, на авторів ми тоді не звертали уваги. Цікаві книжки супроводжували захопленим вигуком: «І придумав же хтось!», хоча цей «хтось» був зазначений на обкладинці. Улюбленою грою було викликати в уяві потік «картинок» із прочитаного, почутого або «придуманого». Наприклад, я виразно «бачив», як на початку війни зривали залізничний міст через Буг, як розбігалася від вибухів череда, хоча й не був очевидцем тих подій. Прикривши долонею очі, міг розповідати в колі однолітків, що бачу на річці чи в степу — свого роду дитяче яснобачення. Ця гра в перевтілення та самона-

віювання стала мені в пригоді, коли захопився творчістю для дітей. На моє переконання, чистота і свіжість сприймання світу крізь призму дитячого яснобачення та свобода самовираження є обов'язковими для кожного письменника, який прагне знайти спільну мову з юним читачем. *«Знову на білім світі Райські настали дні: Як молоком облитий, Тьохкає сад пісні. Знову над нашим хутором З хмари, що йде на Крим, Склавши долоні рупором, Пробеує голос грім. Ніби школярка з бантами, Що в перший клас пішла, Вперше в житті під хатою Яблунька зацвіла. Яблунька та завітчана Тихо мені бринить: «А відгадай-но, дівчинко, В квітці якій дзвенить?..»* («Райські дні»).

Та, як кажуть, не тільки світу, що у вікні. Незабаром, у десятилітньому віці, довелося мені прощатися і зі степовим селом біля Бугу, і зі своїм голодним, але таким багатим та щедрим на враження дитинством. Вони оживуть і відгукнуться з часом у низці поетичних творів: «Райський сад», «Пісня джерела», «Степова криниця» та ін.

«У степу над Лиманом Є криниця між трав З журавлем дерев'яним, Що від гурту відстав. А за синім Лиманом Вже багато століть В полях на кургані Скіфська баба стоїть. Кличе баба хмарину: — А ходи-но сюди, Принеси нам, Карино, Із криниці води... Із тієї криниці Напував я коня, Бачив небо в зірницях Серед білого дня. Бачив місяць-підкову І ранкову зорю, І хмарину шовкову Із криниці в яру. Ось таку таємницю Я неждано відкрив І назвав ту криницю Телескопом степів».

II

Село Засілля Снігурівського (тепер Вітовського) району, де влітку 1952 року батько влаштувався токарем ремонтної майстерні, було електрифіковане. Прикрасами над моїм столом стали бронзові та латунні стружки. Поряд проходила залізниця, де я вперше побачив поїзд. Після важкої зими (на початку березня наступного року сніг лежав аж по верхівки дерев) і смерті «батька народів» Сталіна дехто вважав, що настане кінець світу. А мої батьки тільки полеглишено зітхнули. Починалися нові часи, які згодом назвуть хрущовською відлигою. Директор радгоспу, колишній військовий, придбав для клубу великий «офіцерський» більярд, до якого нас не підпускали, аби «пацани», чого доброго, не загнали кия під дороге сукно. Зате ввечері, після кіно, ми могли сповна відвести душу під час цієї в чомусь магічної гри. Новинкою для мене були перегони на велосипедах, гра в шахи та баскетбол, риболовля в ставках на вудки-закидалки з макухою, яку ще недавно я вважав смачною їжею для дітей. Ще одним захопленням стала участь у духовому оркестрі, де мій батько грав на баритоні, а старший брат Валентин на трубі. Згодом, коли підріс, почав вивчати нотну грамоту і я.

Перевіривши мій музичний слух на кількох вправах з ритмомелодики, капельмейстер довірив і мені грати на трубі-тенорі. У старших класах, аби наблизити школу до реального життя, були запроваджені уроки з електротехніки. Вів їх не вчитель фізики, а головний інженер радгоспу Костянтин Пилипович Задорожний. На заняттях ми розробляли схеми електропроводок у квартирі, освоювали різні способи скрутки дротів, підключали лічильники електроенергії, заряджали акумулятори, вчилися лазити в «кігтях» по стовпах електромережі. А вечорами збирався гурток радіотехніки, вмикався радіопередавач, і ми виходили на зв'язок з такими ж радіофанатами. І досі пам'ятаю наші позивні: «Тут працює радіостанція РБ—5 КЮ — Роман, Борис, п'ятірка, Костя, Іван, Ольга. Хто мене чує, прошу відповісти. Прийом, прийом, прийом». Згодом разом з атестатом про закінчення середньої школи мені та Володимиру Шостаку, теж сину токаря, вручили ще й свідоцтва четвертого розряду електромонтажника. Сьогодні мій однокласник є професором Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (м. Миколаїв), автором кількох книг із цієї галузі.

Хоча я вважався успішним учнем (в атестаті серед відмінних оцінок була лише одна «четвірка»), художньою літературою по-справжньому захопився вже після закінчення середньої школи, коли почав працювати монтером радіовузла та брати участь у передачах місцевого радіомовлення. На той час припадають і мої перші журналістські та літературні спроби. В одній із радіопередач я розповів перед мікрофоном жартівливу історію, яку почув від батька. В село прибув молодий представник влади перевіряти посіви популярної тоді культури кукурудзи. З агрономом їдуть у поле. «Кукурудза у нас поливна, зараз знаходиться в стадії молочно-воскової стиглості», — пояснює агроном. Молодий інспектор виламає кукурудзяний качан, надавлює нігтем зерно і міркує про себе: «Молочко є, а де ж віск?.. Звичайно, розбазарили». Холодно попрощавшись із агрономом, іде до керівника господарства. Той вислухав і якимось підозріло поглянув на інспектора. «Мабуть, і він замішаний у цю справу», — подумав перевіряючий і подався доповідати в райцентр... Передача прозвучала. А наступного дня не мене, а начальника радіовузла викликав до себе директор радгоспу і накинувся на нього. Мовляв, який інспектор, звідки ви взяли, що ми щось розікрали?.. Дарма мій начальник пояснював, що це був тільки жарт у розважальній радіопередачі, а гумореска не має нічого спільного з нашим радгоспом. Але директора ці аргументи не переконали, бо люди сприйняли передачу, як результат перевірки із району. Це був повчальний для мене урок: треба не тільки передбачати, як відгукнеться твоє слово, а й відповідати за нього.

Першою публікацією була знову ж таки прозова гумореска-бувальщина в районній газеті. Батька, який любив жарти і всілякі розіграші, звичайно, це потішило. Бо більшість сюжетів я черпав переважно з його розповідей. Вважати ті «проби пера» чи «проби голосу» початком творчості, звичайно, не можна. Адже письменником стають не після першої публікації чи першої виданої книжки і навіть не після вступу до Спілки, а тоді, коли автор стає творцем виразного художнього світу. Тому в своїй біографії я вживаю безпретензійний вислів: друкуватися почав у студентські роки.

III

Ще в початковій школі через якусь дитячу хворобу я пропустив перший місяць навчання, тому в мене були проблеми з каліграфією і розхристаним почерком. Та значно важче було знайти свій поетичний почерк. Хоча з 1960 року я вже навчався на факультеті української філології Одеського університету, відвідував літстудію, а поряд були знакові «графологи» — Василь Фащенко, Борис Нечерда, Микола Вінграновський, який знімав тоді в Одесі фільм «Ескадра повертає на захід» і не раз зустрічався зі студентами-філологами, одеськими письменниками. Великий вплив у студентські роки на мене мали лірика Олександра Олеся та Сергія Єсеніна, проза Михайла Коцюбинського і Володимира Винниченка, драматургія Миколи Куліша, живопис імпресіоністів. Мій творчий обрій значно розширили фольклорна і діалектологічна працятки, подорож Карпатами (зокрема, побував на Говерлі та в гірському селі Криворівня над Черемошем, де якраз ішли зйомки кінофільму «Тіні забутих предків»). Враження від тієї мандрівки і досі не вивітрилися з пам'яті.

*«Гримить розгнівана гроза Над перевалом І креше з змар у небесах
Вогонь кресалом.*

*Летять зигзагами в ліси Вогненні стріли, Бо там сховалась від грози
Нечиста сила...*

*Багато літ і зим підряд Чорти запеклі Вивозять СОСни із Карпат
На дрова в пеклі.*

*І каламутять води рік, Струмки прозорі, Які течуть із року в рік
Із гір до моря.*

*Річки несуть дари свої І в Україну, Вони єднають всі краї
В одну країну.*

*Тому так зляться зазвичай Чорти рогаті І каламутять водограй
Так заповзято...». («Гроза в Карпатах»).*

Завдяки декану Івану Михайловичу Дузю постійними на факультеті були зустрічі зі знайомими письменниками — Павлом Тичиною (збе-

рігся його автограф на книжці), Максимом Рильським, Володимиром Сосюрою, Михайлом Стельмахом та ще мало відомим тоді Григором Тютюнником. Андрій Малишко разом із критиком Леонідом Коваленком детально аналізували на літстудії наші вірші, давали нам, молодим і зеленим, професійні поради. Зокрема про те, що сила художнього слова полягає не у вигадуванні «красивих» метафор, а навпаки — у його здатності *викликати* в уяві читача чи слухача вражаючі картини та хвилюючі образи. Пізніше цю думку я знайшов у книгах «Алхімія слова» Яна Парандовського та «Психологія народів і мас» Гюстава Лебона: «Могутність слів знаходиться в тісному зв'язку з образами, які вони викликають, і зовсім не залежить від їхнього реального змісту...»

Та оскільки вміння писати не передається як естафетна паличка, довелося мені знову перехворіти, цього разу вже на хвороби творчого становлення. Деякі вірші я присвячував вогню, деякі дівчатам-однокурсницям, деякі (лірика, гумор) друкувалися в республіканській періодиці, кілька пісень на мої тексти звучали по обласному радіо. «*Ось земля закурить-затуманиться, Спалахне на деревах листя І в хитку далечинь новобранцями Полетять журавлі над містом. Скоро я тебе теж залишу, У дорогу збираюсь на осінь І востаннє впаду обличчям У солому твого волосся...*» («Осіньна пісня», музика О. Виноградського, 1963 р.).

Та все це ще нічого не означало, хоч після Володимира Яворівського я був головою літстудії факультету. Після успішного захисту дипломної роботи про українську новелістику 20-х років Василь Васильович Фащенко, який був моїм керівником, у передмові до добірки віршів в університетській газеті «За наукові кадри» (№19, червень, 1965) відзначав, що в мені «ще грає «буйний хміль» поезії, але вже зримо щезає шумовиння і через образне поле інколи просвічуються глибинні течії життя». А на завершення дав не дуже втішний прогноз: «Пророкувати щось у наш час — марна справа. Може, Анатолій Качан більше і не писати-ме. Та він, хочеться думати, ніко-

ли не забуде, що творчість — це пошук найголовнішого в житті». Як би там не було, та саме завдяки одеському періоду мариністика стала провідною у моїй подальшій творчості, як це видно вже із назв книжок: «Берегові вогні», «Живу я біля моря», «До синього моря хмарина пливе», «Гуляє парус на Лимані», «За нашим садом грає море». «По вулицях Одеси В святковому вбранні Акації-принцеси Гуляють навесні. Куди не глянеш вранці — Акації цвітуть, По тихій Молдаванці До моря нас ведуть. Над морем в майський вечір Акації стоять, Накинувши на плечі Південний аромат. З Приморського бульвару, Мов сивий капітан, В зелених окулярах Вітає їх платан. А з гавані Нептуна, Як дівчині моряк, Акаціям-красуням Підморгує маяк. Коли у білій тиші Акації цвітуть, Стає вночі світліше У місті і в порту. Шепоче хвиля хвилі: — На берег подивись — Це знову ночі білі В Одесі почались». («Білі ночі в Одесі»).

Однак тоді, з дипломом випускника університету я почував себе як стрілка компаса на магнітній аномалії: в якому напрямку йти далі? Сумніви, вагання почали розвіюватися, коли разом із однокурсником Григорієм Ключеком, нині відомим професором-літературознавцем, ми опинилися за призначенням у незвичайному містечку Вилкове, яке іноді називають ще українською Венецією в дельті Дунаю. І справді, все воно помережане каналами-єриками, а основним транспортним засобом з давніх давен там залишаються човни. На відміну від козака з відомої в усьому світі української пісні, який на коні їхав за Дунай, добирався я туди теплоходом, і не воювати, а вчителювати. Перш ніж навчати юних вилківчан, довелося мені самому вчитися ходити по скрипучих кладках і містках — з будиночку серед айвового саду біля вулиці Придунайської до школи. Там, серед мальовничої природи, яка сама по собі сприяє розквіту поетичного світогляду, ми випробовували на уроках та в шкільній літстудії університетські знання, а також різноманітні форми залучення дітей до самостійної творчості (щоденникові записи, твори за прислів'ями, вправи з розвитку спостережливості, почуття гумору та оригінального мислення, зокрема розв'язування головоломок і т. ін.). Провідними у наших пошуках були думки з цього приводу Льва Толстого та Василя Сухомлинського, які досягли вражаючих результатів при втіленні своїх ідей у шкільну практику. Зокрема, обидва педагоги були переконані в тому, що коли учень у школі не навчиться нічого творити, то і в дорослому житті він буде тільки наслідувати, копіювати інших. Хіба це не актуально для сучасної школи, у якій процес творчого засвоєння знань усе частіше підміняється механічним скачуванням з Інтернету?..

Саме завдяки перебуванню в легендарних придунайських краях, самотній творчості юних вилківчан та хвилюючим враженням власного

дитинства я змінив свою «жанрову орієнтацію» і захопився літературою для юних читачів, у яку згодом мене благословила Наталя Забіла, рекомендувавши до вступу в Спілку письменників, очолювану на той час Павлом Загребельним. Але тоді я вже був автором кількох книжок з маркою видавництва «Веселка», мав досвід роботи в багатотиражних дитячих журналах «Піонерія» (тепер «Однокласник»), «Барвінок», «Соняшник», у республіканському літоб'єднанні школярів «Первоцвіт» та в газеті «Вечірній Київ», де в роки її найвищої популярності вів сторінку творчого саморозвитку дітей «Кораблик», яка згодом переросла в самостійне видання «Я Сам//Сама»...

Вилківські канали-єрики, айвові сади та виноградники на островах з рідкісним сортом «новак», комишові плавні і знак «О км» («Нульовий кілометр») Дунаю часто сняться мені, живуть у багатьох поезіях: «Біля тихого Дунаю», «Молодий місяць», «Розливається Дунай», «Гойдалка біля Дунаю», «Світанок у плавнях», «Квітка Сонця».

«Розбудіть мене, очеретянки, У зелених плавнях при Дунаї: Я люблю дивитись на світанку, Як із моря Сонце випливає. Батьківщина Сонця — десь на сході, Мій прапрадід — десь із Аргентини. Ну а я живу тут на городі і моя вітчизна — Україна».

Минуло вже п'ятдесят літ і зим з того часу, коли мене призвали в армію до Криму і я змушений був покинути колоритне містечко Вилкове, де прийшло до мене усвідомлення неповторності і святості Дитинства і яке остаточно визначило мою подальшу літературну долю.

На наших календарях змінилося не лише століття, а й тисячоліття. Та й досі перед моїми очима стоїть образ дівчинки з вулиці Придунайської. Замість ранкової зарядки я кидав лопатою в господарський город родючий намул із берега Дунаю, а юна вилківчанка гойдалася між високими яворами на гойдалці — маятнику неповторного і водночас такого ж швидкоплинного, як води річки, Дитинства — світанкової пори нашого скороминучого життя. Без дитинства воно було б таким же безплідним і неприродним як дерево без цвіту, як рік без весни.

*Я на гойдалці гойдалася,
Наді мною угорі
Білі хмари хилиталися
І шуміли явори.
А внизу до моря синього
Тихо воду ніс Дунай
З гір зелених, що вершинами
Підпирають небокрай.
Як на маятнику тихому,
Я на гойдалці пливла,
Білі руки небом дихали,
Ніби два мої крила.*

*Ось я — ластівка: без страху
Набираю висоту*

*І злітаю вище даху,
Вище яблуньки в саду.
Ось я чайкою чубатою
Понад хвилями лечу,
На льоту пісні вигадую
І співаю досхочу:
Я на гойдалці гойдалася,
Наді мною угорі
Білі хмари хилиталися
І шуміли явори...*

«Гойдалка біля Дунаю».

м. Київ, 2012, 2017.

P.S. Подальші версти моєї життєвої і творчої дороги, зокрема київський період, досить повно висвітлені на сайті Національної бібліотеки України для дітей, зокрема у виданому там біобібліографічному нарисі-показчику, в хрестоматіях та антологіях, в численних рецензіях, статтях та інтерв'ю з проблем дитячої літератури. Та оскільки творчість є пошуком найголовнішого в житті (В. Фащенко), найсуттєвіше про письменника можна знайти в його творах.

Звичайно, прикро, що в наші комп'ютеризовані часи художньому слову, як чистому джерелу до річки, все важче торувати дорогу до юного читача. Однак справжня література, яка «на зорі туманних років» здатна стати опорою в житті, допомагає шукати свою дорогу не навмання, не навпомацки, ще не вичерпала своїх можливостей. І ось чому. Дитинство неповторно сприймає світ, та в нього немає досвіду. Недарма кажуть, що мати дає дитині життя, а роки досвід. Але чи варто, склавши руки, чекати, коли минуть роки і з'явиться досвід? Адже прочитати самобутню, знакову книжку — це все одно, що прожити з її автором і персонажами досі незнане життя і при потребі зробити для себе відповідну корекцію. Такі книжки справедливо називають кораблями, що через моря і океани Часу перевозять мудрість від одного покоління людей до іншого. Якби я не вірив у магічну здатність Слова запалювати іскру в очах, викликати у читача хвилюючі образи і картини, настроювати душу на гармонійний лад, на співпереживання, то ніколи б і не брався за перо, не витрачав би добру половину свого життя на марну справу.

Тішить те, що останнім часом з'явилося багато різноманітних і цікавих форм залучення нашої юної зміни до книжки. Наприклад, під час

щорічного свята гумору «Язик до Києва доведе» в Національному музеї літератури України за творами українських письменників неодноразово ставилися театралізовані інсценівки за участю юних артистів, аби вони відчували себе не сторонніми спостерігачами, а безпосередніми учасниками дійства. А зі створеними в Національній бібліотеці України для дітей мариністичними колажами на теми моїх віршів про море (гурток декоративного мистецтва «Весела майстерня», керівник Світлана Копйова) я об'їздив пів—України. В інтернеті з подивом і цікавістю переглянув мультики за своїми віршами, створені юними вінничанами. Разом із племінником, міжнародним гросмейстером з шахів Олександром Зубовим, ми провели в школі села Баловне Миколаївської області, на батьківщині нашого діда-гусара, свято шахопоезії. А цієї осені переконався, що моїми співавторами можуть бути не лише діти-артисти, діти-художники, діти-музиканти, композитори (В. Кирейко, К. Мясков, К. Шутенко, Ю. Шутенко, Т. Димань, В. Манько, В. Лепешко, Г. Улицька, А. Олейникова), а й квіткарі. Це вони на Співочому полі в Києві створили квіткову композицію із хризантем на тему мого жартівливого вірша «Дощова осінь» («Водить осінь хороводи, Під мелодії дощів На прогулянку виходять Парасолі і плащі...»).

Все це найбільше спонукає мене до творчості, адже письменник без читача, як степова дрохва під час ожеледиці, ні далеко, ні високо не полетить.

ВИДАННЯ ТВОРІВ А. Л. КАЧАНА

2013

1. Листи з осіннього саду : лірика, ігрова поезія / А. Качан ; худож. К. Лавро. — Київ : Веселка; Тернопіль : Навч. кн. — Богдан, 2013. — 62, [2] с. : іл. — (Українській дитині). — Зміст: «Мені над морем у Алушті...»; Дитинство з іскрою в очах: [вступ]; Листи із саду; Співучий сад; Райські дні; Вийшла річка з берегів; Розливається Дунай; Квітка Сонця; Маятник дитинства; Зелений шум; Пісенька про півника; Бджолиний рій; У долині журавель; Летюча квітка; Мобільна розмова; Степова царівна; В'ється стежка; Пісня джерела; Гроза в Карпатах; Хвилювалось море; Морське ім'я; Після бурі; «За піщаною косою...»; Море грає; Пе-ре-візник; Степова криниця; Білі ночі в Одесі; Рідні береги; Ластівка над Лиманом; «До сходу сонця...»; Покровитель мореплавців; Шумить у мушлі море; Одеський меридіан; Світов@ п@вутин@; Прощання на причалі; Ще море тепле; Приморська осінь; Дзвонить осінь школярам; Дивувалися ліси; Степова дорога; Осіння борозна; Степовий вітряк; Теплий край; Вечір у степу; Сині очі лугів; Телеграма; Зимові яблука; Річка сховалась; «В зими є ягідка одна...»; Щедра зима; Летять із гірки санки; Мете метелиця; «Завиває завірюха...»; Зима щедрює по дворах; Походеньки лиса; Відлига; Проводи зими; «Дивні квіти розпустились...»; Райський сад.

2016

2. Гуляє парус на Лимані : лірика, ігрова поезія для юних читачів / А. Качан ; худож. Я. Кернер-Вернер. — Київ : ФОП Зеленський В. Л., 2016. — 159 с. : іл., портр. — Зміст: Не тільки світу, що у вікні: [вступ];

Вийшла річка з берегів [розд.]: Розливається Дунай; Квітка Сонця; Вийшла річка з берегів; Маятник дитинства; Біля тихого Дунаю; Молодий місяць; Райські дні; Співучий сад; Степова царівна; В'ється стежка; Світанок у плавнях; Ранкова електричка; Туманний ранок; Через річку їхав грек; Рибальське щастя 1; Рибальське щастя 2; Войовничий півник; Бджолиний рій; У долині журавель; Степова річка; Мобільна розмова; До прильоту ластівок; Кузня; Місяць трав; Крилате насіння; Пісні лісу; Дорога на Південь; Степова криниця; Варварівський міст; Пісня джерела; Цвіте латаття; Хмари з моря; Перегуки з хмарою; При світлі блискавки; Зелений борщ; Після грози; Ластівчані ігри; В ніч на Купайла; Бобровий брід; Пісні степу; Козацький степ; Летюча квітка; Гроза в Карпатах; Літо в Ольвії; Гуляє парус на Лимані; Райський сад. Грає синє море [розд.]: Хмара-мандрівниця; У дельті Дунаю; До синього моря; Грає синє море; Сад над морем; Перевізник; Білі ночі в Одесі; Із роду в рід; Лист із моря; Рідні береги; Медові дні; Крилаті лоцмани; Хвилювалось море; На березі моря; Шторм; Пісня хвилі; Покровитель мореплавців; Морське ім'я; Після бурі; Портовий кран; Таємниця маяка; У царстві Нептуна; Жарти моряка; Знайома чайка; Маяк-ревун; Королівський подарунок; Майстер Молоток; Хвилі моря і степу; Шумить у мушлі море; Одеський меридіан; Світова павутина; Морський туман; Кину в море я монетку; Прощання на причалі; Летючий корабель. Дзвонить Осінь школярам [розд.]: Ранкові поїзди; Соняшники; Прощання з літом; Дзвонить Осінь школярам; Дивувалися ліси; Чари ворожбита; Грамофончики; Степова дорога; Осіння борозна; Приморська осінь; Осінній день; На повороті року; Степовий вітряк; Корабельні сосни; Теплий край; Пригоди куличка; Охололи води; Траляляй; Вечір у степу; Дощова осінь; Сині очі лугів; Свято грибників; Тривоги осіннього саду; Пригоди жолудя; Осінь гралася з вогнем; Бабине літо; На Покрову; Веде дорога у степи; Журавлині луги; Листи із саду. До нас у гості йде зима [розд.]: Яблуко для зими; «До лісу по стежині...»; «Ще зими не видно...»; Мете метелиця; Телеграма; Завиває завірюха; Загадки баби Завірюхи; Щедра зима; Летять із гірки санки; Ходіння по воді; Річка сховалась; Забіліли сніги; В зимовому саду; Знахідка у діброві; Посівальник; Походеньки лиса; Співомовка про вовка; Пісня сіроманця; Ожеледиця; Гість зими; Зима щедріє; Новорічна пригода; Зелений острів; Загадка; Різдвяна квітка; Різдво Нового Сонця; Сльози зими; Сніговий струмок; Вітер із Криму; Проводи зими; Флюгер степів; Таємниця зерна; «Рано-вранці...»; Свято абрикос; Проростає зерно; Родичі по мові [розд.]: Рідні душі; Перегуки в гаю; Журавлині ключі; Що стоїть посеред Києва?; Що таке икнас?; Дорога дорога; Козак з

казок; У лабіринтах словника; Зелена школа; Зима буде літо; За двома зайцями; Вовк в «овечій шкурі»; Яблуко від яблуні...; Язик до Києва доведе; Крізь вушко голки; «В зоопарку — галас, крик...»; Великі таємниці; Хто вона?; Білий хліб; Квітка сон-трави; Жив собі горобець; Виноград-акробат; «Узявши вудку...»; Чому в зайця довгі вуха?; «Наш малий Іванко...»; Обдарована дівчинка; Ластівки на дротах; Жаб'ячий квартет; Нещасний віник; Де тато?; «Гумка в зошиті гуляла...»; «По дорозі два ведмеді...»; Непосида; Рохля в горосі; Що в сітях?; Потяг і протяг; Купив я книжку; Солодкий сніг; Кіт Вусань; Балакучий язик; Жаболов; Наловила баба хмар; Молочай; Завзята піаністка; Заплач — дам калач; Чайник злиться; Дорога у широкий світ: [біографічні нотатки].

3. За нашим садом грає море : лірика, ігрова поезія / А. Качан ; худож. К. Лавро ; [передм. авт.]. — Київ : Веселка, 2016. — 94, [2] с. : іл., портр. — (Українській дитині). — Зміст: Хмара-мандрівниця; У двох долонях берегів [передмова]; Світанок у плавнях; Цвіте латаття; Вийшла річка з берегів; Розливається Дунай; Квітка Сонця; Маятник дитинства; Біля тихого Дунаю; Співучий сад; Райські дні; Хмари з моря; Лінівів вареники; Мобільна розмова; Степова царівна; В'ється стежка; Бджолиний рій; У долині журавель; Летюча квітка; Із роду в рід; Медові дні; Пісенька про півника; Журавлині луги; Бобровий брід; До синього моря; Туманний ранок; Дорога на Південь; Покровитель мореплавців; «До сходу сонця...»; Ластівчані ігри; «Над морем — сонце і блакить...»; Літо в Ольвії; На широкому Лимані; Пе-ре-віз-ник; Степова криниця; Після бурі; «За піщаною косою...»; За причалом море грає; Лист із моря; Білі ночі в Одесі; Рідні береги; Хвилювалось море; Морське ім'я; На березі моря; Таємниця маяка; Одеський меридіан; Світова павутина; Гроза в Карпатах; Шумить у мушлі море; Морський Туман; Кину в море я монетку; Прощання на причалі; Ще море тепле; Приморська осінь; Осінь гралася з вогнем; Дзвонить Осінь школярам; Крилата школа; Дивувалися ліси; Козак з казок; Козацький степ; Вечір у степу; Сині очі лугів; Степова дорога; Осіння борозна; Бабине літо; Веде дорога у степи; Степовий вітряк; Теплий край; На Покрову; Листи із саду; Обтрусили яблука; Телеграма; Зимові яблука; Річка сховалась; «В зими є ягідка одна...»; Щедра зима; Летять із гірки санки; Мете метелиця; «Завиває завірюха...»; Зима щедріє по дворах; Походеньки лиса; Знахідка у діброві; Різдво Нового Сонця; Відлига; Проводи зими; «Дивні квіти розпустились...»; Райський сад; Пісня джерела.

ЗБІРКИ ПІСЕНЬ НА ТЕКСТИ А. Л. КАЧАНА

2013

4. Всі дороги до моря ведуть [Ноти] : пісні для дітей / А. Качан; В. Лепешко. — Київ : [б. в.], 2013. — 17 с., [2] арк. іл. : іл., портр. — Зміст: Звертання автора музики [вступ]. Ще море тепле; Знайома чайка / А Качан. Любов до моря / Т. Димань. Чому назвали море Чорним; Білі ночі в Одесі; Портовий кран; Побачити б море; Дорога на південь; За Лиманом море грає; Дівчинка і море; Перегуки з хмарою; Небесний фотограф; У царстві Нептуна; Рідні береги; Таємниця старого маяка; Корабельні сосни; Усміхнулося сонечко знов; Перевізник; Цвітуть сади; Всі ми родичі; Ластовині ігрища; Як чайка чубата; Вітер із Криму; Лінії вареники; Степова криниця; Мудрість літа; Летючий корабель / слова А. Качана ; музика В. Ф. Лепешка.

2014

5. Улицька А. А. Понад Лиманом линуть пісні [Ноти] / авт. музики і упоряд. А. А. Улицька ; вірші А. Л. Качана. — Миколаїв : [б. в.], 2014. — 21 с. : портр. — Зміст: «Озвалось музикою слово...» : [вступ]; Варварівський міст; Ластівка над Лиманом; Море грає; В'ється стежка; У долині журавель; Пісня джерела; Весняна пісня; Степова криниця; Мете метелиця (Спогад про літо); Дивувалися ліси; Щедра зима; Гість зими; Дзвонить осінь школярам; Траляляй.

ПУБЛІКАЦІЇ У ЗБІРНИКАХ

2012

6. Із збірки віршів «До синього моря хмарина пливе» / А. Качан // Лауреати премії ім. Лесі Українки дітям / А. Мовчун, Л. Мовчун. — Луцьк, 2012. — С. 158-169. — Зміст: За лиманом море грає; Після бурі; Біля тихого Дунаю; Розливається Дунай; До синього моря; Світанок у плавнях; Дівчинка і море; Морський причал; Хвилювалось море; «А було колись і так...»

7. Чому плакав кулик [Ноти] / слова : А. Качан ; музика : А. Олейнікова // Диво-осінь : пісні для дітей / А. Олейнікова. — Миколаїв, 2012. — С. 4.

2013

8. [Вірші] / А. Качан // Мої улюблені вірші / уклад. В. Паронової ; худож. оформ. С. Демчак. — Тернопіль, 2013. — С. 12, 88-89, 189, 242, 338, 350-351. — Зміст: Річка сховалась; Сліпий дощ; Проростай, зерно; Білка; Крилате насіння; Кури насміхаються.

9. [Вірші, загадка] / А. Качан // 1000 віршів, загадок, прислів'їв, лічилок, скоромовок / уклад. В. М. Верховень ; худож. Т. Копитова. — Харків : Клуб сімейн. дозвілля, 2013. — С. 17, 127, 187, 194, 336. — Зміст: Перепілчине поле; Осінні поля; «В тихе надвечір'я»; Абрикоса; Дорога на південь.

10. Морський туман / А. Качан // Степ. — Херсон, 2013. — № 22. — С. 14.

11. Теле-пень, або Чари ворожбита : інсценізація за віршами / А. Качан // Язик до Києва доведе, або Цікаві ролі театру в школі : репертуар. зб. для школярів та вчителів кийв. шк. : п'єси, інсценівки, вірші для шк. театрів / упоряд. В. Герасимчук. — Київ, 2013. — С. 67-85.

2014

12. Абрикоса : [вірш] / А. Качан // Мій дитячий садочок : зб. творів для дітей дошк. віку / упоряд. І. В. Січовик. — Тернопіль, 2014. — С. 158.

13. До синього моря [Ноти] / музика: А. Олейнікова ; слова: А. Качан // Намалюю Україну : пісні для дітей / А. Олейнікова. — Миколаїв, 2014. — С. 15.

14. Кури насміхаються; Зелена школа; Осінь гралася з вогнем : [вірші] / А. Качан // Мої улюблені вірші : для дітей дошк. і мол. шк. віку / уклад. В. Паронова ; худож. оформ. С. Демчак, О. Демчак. — Тернопіль, 2014. — С. 57, 205, 217.

15. Лінівi вареники : безкінеч. забавлянка / А. Качан ; худож. К. Штанко // Улюблені вірші-2 : попул. вірші укр. та інозем. поетів / упоряд. І. Малкович. — Вид. 4-те. — Київ, 2014. — Т. 2. — С. 44-45.

16. Після бурі : [вірш] / А. Качан // Який чарівний світ, земля прекрасна : проз. та вірш. твори для мол. шк. віку / уклад. Л. П. Дворовенко. — Кам'янець-Подільський, 2014. — С. 54.

2015

17. [Вірші] / А. Качан // Живлюща сила Ємигії : літ. антологія Миколаївщини / уклад.: І. Ю. Береза, П. М. Водяна, В. І. Марущак. — Миколаїв, 2015. — С. 240-244. — Зміст: «Мені над морем у Алушті...»; Море грає; Рідні береги; Світова павутина; Щедре сонце; Перепілчине поле; Зелений острів; Гість зими; Крихти хліба; Новорічна пригода; Листи із саду; Польова дорога; Осінні поля; Чекання.

18. [Вірші] / А. Качан // Корнейчуковская премия : сб. произведений победителей III Междунар. конкурса на лучшее произведение для детей / Руководитель проекта Г. А. Безикович. — Одесса, 2015. — С. 15-38. — Зміст: Хмара-мандрівниця; Дорога на південь; Гуляє парус на Лимані; Світанок у плавнях; Хмари з моря; Таємниця маяка; Цвіте латаття; Із роду в рід; Медові дні; Морський туман; Кину в море я мо-

нетку; Бабине літо; На повороті року; Веде дорога у степи; Осінь гралася з вогнем; Знахідка в діброві; Різдво нового Сонця.

19. [Вірші, загадки, ігри] / А. Качан // Дванадцять місяців, 2016 : настіл. кн.-календар / упоряд. І. Бойко ; іл.: О. Басс [та ін.] ; світлини О. Тоцького [та ін.]. — Київ, 2015. — С. 53, 101, 165, 169, 175. — Зміст: Що стоїть посеред Києва?; Світов@ павутина@; Козак з казок; Осінь гралася з вогнем; Листи із саду; Знахідка у діброві.

20. [Вірші, загадки, ігри] / А. Качан // Дванадцять місяців, 2016 : настіл. кн.-календар / упоряд. І. Бойко ; іл.: О. Басс [та ін.] ; світлини О. Тоцького [та ін.]. — 2-ге вид. — Київ, 2015. — С. 53, 101, 165, 169, 175. — Зміст: Що стоїть посеред Києва?; Світов@ павутина@; Козак з казок; Осінь гралася з вогнем; Листи із саду; Знахідка у діброві.

21. Куличок; Зелена школа : [вірші] / А. Качан // Літературна скарбничка / уклад. С. Г. Криган ; худож. Г. Антощук [та ін.]. — Чернівці, 2015. — С. 19, 100.

2016

22. [Вірші] / А. Качан // Одеська читанка : зб. віршів, казок, оповідань одес. письм. / уклад., ред. І. Іщук ; худож. Л. Дем'янишина. — Одеса, 2016. — С. 9-13. — Зміст: Рідні береги; Козак з казок; Гуляє парус на Лимані; Хвилювалось море; Білі ночі в Одесі; Пе-ре-віз-ник, або Гра біля моря; Знайома чайка; Сад над морем; Прощання на причалі; Портовий кран; Дзвонить осінь школярам; Мобільна розмова.

23. [Вірші] / А. Качан // Помежи словом і століттями : антол. сучас. поезії / упоряд. О. Гордона. — Київ, 2016. — С. 106-111 : портр. — Зміст: Світанок у плавнях; Морське ім'я; Літо в Ольвії; Веде дорога у степи; Сині очі лугів; Синіми очима у луги; Приморська осінь; Різдво Нового Сонця.

ПУБЛІКАЦІЇ У ЧИТАНКАХ ТА НАВЧАЛЬНИХ ВИДАННЯХ

2013

24. [Вірші, шарада] / А. Качан // Кобзарик : читанка для початк. кл. / упоряд. І. Січовик; іл. М. Басалиги. — Тернопіль. — Богдан, 2013. — С. 22-23, 268, 341-342. — Зміст: Здрастуй, море; Шаради; Пиріг; Апельсин.

25. Крихта хліба : [вірш] / А. Качан // Позакласне читання : 3 кл. : за підруч. О. Я. Савченко «Читанка» / упоряд. Н. Ф. Копитіна ; худож. М. Олійник. — Київ, 2013. — С. 73; Читанка: 1 кл. : підруч. для спец. загальноосвіт. навч. закл. для дітей зі зниж. зором / В. М. Ремажевська [та ін.]; худож. В. І. Анікін. — Київ, 2013. — С. 62.

26. Хмареня й капустеня / А. Качан // Коник-стрибунець : читаємо, розуміємо, творимо : 3 кл. : у 4 ч. / Л. М. Шевчук ; худож. О. Бурда. — Тернопіль, 2013. — Ч. 4. — С. 100.

2014

27. [Вірші] / А. Качан // Моя домашня читальня : посіб. для позакл. читання у 3 кл. : / О. Я. Савченко ; мал. Г. Брукнера [та ін.]. — Київ, 2014. — С. 24, 95, 100, 106. — Зміст: «Затих наш клас, бо на урок...»; Перші кроки; Чернеча гора; «Розливається Дунай...»

28. [Вірші, загадки, заклички, примовки] / А. Качан // Я люблю читати : навч. посіб. з літ. читання для учнів 2 кл. / О. Я. Савченко ; мал.: М. Крюченко. — Київ, 2014. — С. 4, 62, 92-94. — Зміст: Загадка-добавлянка; Закличка; Зимові яблука; Веселинки; Крилата школа; Примовка; Новорічна пригода.

29. Ворота вирію : [вірш] / А. Качан // Перлінка : кн. з літ. читання : дод. до підруч. «Літературне читання» для 3 кл. : навч. посіб. / В. Науменко. — Київ, 2014. — С. 24.

30. Довгождане свято / А. Качан // Позакласне читання : зб. худож. творів із щоденником читача : 3 кл. : за новою програмою / упоряд. Н. О. Будна, З. Л. Головка. — Вид. 4-те, перероб. і допов. — Тернопіль, 2014. — С. 75-76.

31. Дорога на південь; Сліпий дощ / А. Качан // Літературне читання : 3 кл. : підруч. для спец. загальноосвіт. навч. закл. для дітей зі зник. зором / В. М. Ремажевська, І. І. Терлецька-Павлів, І. І. Торкаєнко ; іл. Л. В. Максимчук. — Київ, 2014. — С. 222-223, 225.

32. Кури насміхаються / А. Качан // Основи здоров'я : дидакт. матеріал : 1 кл. : посіб. для вчителя : вірші, оповідання, прислів'я та приказки, рухливі ігри : за новою програмою / упоряд. І. М. Шульга. — Тернопіль, 2014. — С. 31.

33. Летючий корабель / А. Качан // Скарбничка : кн. для читання : 3 кл. : навч. посіб. для загальноосвіт. навч. закл. з навчанням нац. меншин / С. Г. Криган ; худож. Г. Антошук, Л. Остапенко [та ін.]. — Чернівці, 2014. — С. 124; Скарбничка : кн. для читання : 3 кл. : навч. посіб. для загальноосвіт. навч. закл. з навчанням угор. мовою / С. Г. Криган ; худож. Г. Антошук, Л. Остапенко [та ін.]. — Чернівці, 2014. — С. 124.

34. Місяць трав : [вірш] / А. Качан // Літня читанка майбутнього четвертокласника : худож. твори, творчі завдання : з 3 у 4 кл. / уклад. Г. М. Сапун, Л. В. Вознюк ; худож. Ю. Литвин [та ін.]. — Тернопіль, 2014. — С. 5.

35. Проростай, зерно : [вірш] / А. Качан // Читанка : післябуквар. період : посіб. для 1 кл. загальноосвіт. навч. закл. : за новою програмою / Н. О. Будна, І. М. Чорненька ; худож. І. Козій. — Тернопіль, 2014. — С. 33.

2015

36. За Лиманом море грає; Балакучий язик : [вірші] / А. Качан // Перлінка : кн. з літ. читання : дод. до підруч. «Літературне читання» для 4 кл. : навч. посіб. / В. Науменко. — Київ, 2015. — С. 61, 76-77.

37. [Вірші] / А. Качан // Моя домашня читальня : посіб. для позакл. читання в 4 кл. / О. Я. Савченко ; мал. М. Крюченко. — Київ, 2015. — С. 11, 53, 56-57, 117-118, 165-166. — Зміст: «По дорозі їхав віз...»; «У квітнику у мене...»; «Осіннім садом я блукав...»; Обтрусили яблука; Телеграма; Зимові яблука; «Тихше, жаби, ні гу-гу...»; «Журавель щипав щавель...»; «Я спекла смачний пиріг»; «Вранці посуд я мила...»; «Наче з лісу темного жар-птицю...»; Після бурі.

2016

38. [Вірші] : / А. Качан // Хрестоматія сучасної української дитячої літератури : для читання в 3, 4 кл. / уклад., авт. передм. Стус Т. В. — Львів, 2016. — С. 42-47. — (Шкільна бібліотека). — Зміст: Гойдалка біля Дунаю; Рідні береги; Після бурі; Білі ночі в Одесі; Райські дні.

39. Ворота вирію : [вірш] / А. Качан // Перлінка : кн. з літ. читання : дод. до підруч. «Літературне читання» для 3 кл. : навч. посіб. : за новою програмою / В. Науменко. — 3-тє вид. — Київ, 2016. — С. 24.

40. Дві сороки з горобцем; Новорічна пригода; Майстер Молоток / А. Качан // Моя домашня читальня : навч. посіб. для позакл. читання у 2 кл. / О. Я. Савченко ; мал. М. Крюченко. — Київ, 2016. — С. 25, 79, 144.

41. Зелений острів; Прощання з літом; Зимовий сад / А. Качан // Літературне читання : 4 кл. : підруч. для спец. загальноосвіт. навч. закл. для дітей зі зниж. зором / В. М. Ремажевська, І. І. Терлецька-Павлів, І. І. Торкаєнко ; іл. С. І. Філімончик. — Київ, 2016. — С. 25-26, 285, 286-287.

42. Зустріч : [вірш] / А. Качан // Позакласне читання : 2 кл. : навч. посіб. для загальноосвіт. навч. закл. : з урахуванням змін у навч. програмі / В. О. Мартиненко. — Київ, 2016. — С. 51.

ПУБЛІКАЦІЇ У ПЕРІОДИЧНІЙ ПРЕСІ

2012

43. Новорічна пригода : [вірш] / А. Качан ; намал. А. Слесарева // Маленький розумник. — 2012. — № 12. — С. 3.

44. Листи із саду; Райські дні; Світов@п@вутин@ / А. Качан // Веселка. — 2012-2013. — Березень. — С. 6. — Журн. виходить у м. Пряшєві (Словаччина).

2013

- 45. Вранці у моря я запитав** / А. Качан // Лит. дет. мир. — 2013. — № 17. — С. 5.
- 46. Дорога додому** / А. Качан // Веселка. — 2013-2014. — Грудень. — С. 4. — Журн. виходить у м. Пряшеві (Словаччина).
- 47. Зимові яблука; Летять із гірки санки** / А. Качан ; намал. Ю. Сплавник // Маленький розумник. — 2013. — № 12. — С. 4-5.
- 48. «...І літо в нашій стороні тримає тільки павутинка»** : лірика, ігрова поезія / А. Качан // Літ. Україна. — 2013. — 29 серп. — С. 1, 7. — Зміст: Бабине літо; На повороті року; Цвіте латаття на воді; Морський туман; Веде дорога у степи; Із роду в рід; Горить криниця / за Р. Бардуліним; Свято грибників.
- 49. Ліниві вареники** : (безкінеч. забавлянка) / А. Качан ; худож. А. Демченко // Пізнайко від 2 до 6. — 2013. — № 8. — С. 3-4.
- 50. Морський туман** / А. Качан // Веселка. — 2013-2014. — Березень. — С. 11. — Журн. виходить у м. Пряшеві (Словаччина).
- 51. Осінь гралася з вогнем** : вірш / А. Качан ; намал. Г. Мокієнко // Малятко. — 2013. — № 10. — С. 5.
- 52. Степова царівна** / А. Качан // Веселка. — 2013-2014. — Травень. — С. 11. — Журн. виходить у м. Пряшеві (Словаччина).
- 53. Степовий вітряк; «Завиває завірюха...»** : [вірші] / А. Качан // Маленька фея та сім гномів. — 2013. — № 12. — С. 4-5.
- 54. Таємниця зерна** / А. Качан // Веселка. — 2013-2014. — Квітень. — С. 3. — Журн. виходить у м. Пряшеві (Словаччина).

2014

- 55. Бабине літо** : [вірш] / А. Качан // Маленька фея та сім гномів. — 2014. — № 9. — С. 4-5.
- 56. До нас у гості йде Зима** / А. Качан // Культура і життя. — 2014. — 17 січ. — С. 13. — Зміст: Телеграма; Зимові яблука; Річка сховалась; щедра зима; Летять із гірки санки; Різдвяні калачі; Зима щедріє по дворах; Мете метелиця; Походеньки лиса; Відлига.
- 57. Медові дні** / А. Качан // Веселка. — 2014-2015. — Листопад-грудень. — С. 19. — Журн. виходить у м. Пряшеві (Словаччина).
- 58. Мобільна розмова; Пригоди жолудя; Чужа біда** / А. Качан // Веселка. — 2014-2015. — Вересень-жовтень. — С. 7, 15. — Журн. виходить у м. Пряшеві (Словаччина).
- 59. Покровитель мореплавців** : [вірш] / А. Качан ; намал. О. Шикура // Маленький розумник. — 2014. — № 7. — С. 3.

60. Прощання з літом біля моря : лірика, ігрова поезія / А. Качан // Літ. Україна. — 2014. — 28 серп. — С. 8-9; Дукля. — 2014. — № 6. — С. 10-18. — Зміст: Грозова хмарина; Дорога на південь; На широкому Лимані; На березі моря; Журавлині луги; Кину в море я монетку.

61. Різдво нового Сонця; Різдвяна квітка; «Над полиновим сухоцвітом...» / А. Качан // Веселка. — 2014-2015. — Січень. — С. 2, 7, 10. — Журн. виходить у м. Пряшеві (Словаччина).

2015

62. [Вірші] / А. Качан // Юж. правда. — 2015. — 1 авг. — С. 3. — Зміст: Дорога на південь; Світанок у плавнях; Цвіте латаття; Степова криниця; Гуляє парус на Лимані; На березі моря; Хвилювалось море; Таємниця маяка.

63. Гуляє парус на Лимані : [добірка віршів] / А. Качан // Собор. вулиця. — 2015. — № 3-4. — С. 50-54. — Зміст: Дорога на Південь; На широкому Лимані; Світанок у плавнях; Ще море тепле; Веде дорога у степи; Морське ім'я.

64. Дивувалися ліси / А. Качан // Веселка. — 2015-2016. — Вересень. — С. 2 обкл. — Журн. виходить у м. Пряшеві (Словаччина).

65. Дорога до моря; На березі моря / А. Качан // Вечер. Одесса. — 2015. — 26 февр.

66. Зимові вірші / А. Качан // Слово Просвіти. — 2015. — 1-14 січ. — С. 9. — Зміст: Різдвяна квітка; Мете метелиця; Осінь гралася з вогнем.

67. Золоті ворота осені : лірика, ігрова поезія / А. Качан // Слово Просвіти. — 2015. — 10-16 верес. — С. 13. — Зміст: Хмари з моря; Бобровий брід; Чужа біда; Мобільна розмова; Ведмеді-циркачі; На Покрову; Знахідка у діброві.

68. «Навесні, коли бузок...» / А. Качан ; голов. худож. О. Ваніфатова // Диво-Деревце. — 2015. — № 3-4. — С. 6.

69. Накриває осінь стіл / А. Качан // Веселка. — 2015-2016. — Листопад. — С. 8. — Журн. виходить у м. Пряшеві (Словаччина).

70. Осінь гралася з вогнем, або Осінні пожежі / А. Качан ; намал. Н. Затуловська // Мамине сонечко. — 2015. — № 20. — С. 4-5.

71. Різдво нового Сонця : [вірш] / А. Качан // Літ. Україна. — 2015. — 1-8 січ. — С. 1.

72. Світанок у плавнях / А. Качан // Веселка. — 2015-2016. — Березень. — С. 7. — Журн. виходить у м. Пряшеві (Словаччина).

73. Сині дні; Шторм : [вірші] / А. Качан ; намал. А. Слесарева // Маленький розумник. — 2015. — № 8. — С. 6-7.

74. Солодкий сніг : вірш / А. Качан // Пізнайко (від 6 років). — 2015. — № 12. — С. 3.

2016

75. Бабине літо; Осінь гралася з вогнем / А. Качан // Веселка. — 2016-2017. — Жовтень. — С. 4-5. — Журн. виходить у м. Пряшеві (Словаччина).

76. «В зими є ягідка одна...» : [загадка] / А. Качан // Розкажіть онуку. — 2016. — № 12. — Темат. вкладка. — С. 22.

77. Дощова осінь / А. Качан // Веселка. — 2016-2017. — Вересень. — С. 7. — Журн. виходить у м. Пряшеві (Словаччина).

78. Козак з казок : [вірш] / А. Качан // Пізнайко (від 6 років). — 2016. — № 1. — С. 20.

79. Крихта хліба; Походеньки лиса; Язик до Києва доведе: гра з прислів'ям / А. Качан // Веселка. — 2016-2017. — Січень. — С. 7, 8, 11. — Журн. виходить у м. Пряшеві (Словаччина).

80. Райський сад : [вірш] / А. Качан // Укр. літ. газ. — 2016. — 16 верес. — С. 7.

81. Різдво Нового Сонця; Знахідка у діброві / А. Качан // Сварог. — 2016. — Вип. 25. — С. 92.

82. Сліди на снігу; У зимовому саду; Листи із саду / А. Качан // Шк. 6-ка. — 2016. — № 12. — С. 48.

2017

83. [Вірші] / А. Качан ; худож. К. Лавро // Дзвіночок. — 2017. — № 1. — С. 4. — Зміст: Зима будує літо; Загадка; Ожеледиця; Сліди на снігу; Крихта хліба.

84. Зустріч : вірш / А. Качан ; намал. К. Шалварова // Малятко. — 2017. — № 1. — С. 10.

А. КАЧАН — ПЕРЕКЛАДАЧ

2012

85. Сутеев В. Умілі руки / В. Сутеев ; пер. А. Качана // Улюблена книжка дівчаток / пер. укр. Л. Дубас [та ін.]. — Київ, 2012. — С. 96-100.

А. КАЧАН — ЖУРНАЛІСТ

2014

86. Рутківський В. Форум — це щорічний письменницький з'їзд / В. Рутківський ; розмову вів А. Качан : [про особливості 21-го Форуму видавців у Львові] // Літ. Україна. — 2014. — 25 верес. — С. 2, 7.

ПИСЬМЕННИК ПРО ТВОРЧІСТЬ ТА ЛІТЕРАТУРУ

2013

87. Володар чарівного рюкзака / А. Качан // Мій дід Робінзон : оповідання / І. Яцканин ; переднє сл. А. Качана ; худож. О. Базилевич. — Ужгород ; Київ, 2013. — С. 5-6.

88. Розкрийте здібності свої : [вступ до кн. «Язык до Києва доведе...»] / А. Качан // Язык до Києва доведе, або Цікаві ролі театру в школі : репертуар. зб. для школярів та вчителів київ. шк. : п'єси, інсценівки, вірші для шк. театрів / упоряд. В. Герасимчук. — Київ, 2013. — С. 3-4.

2014

89. Рутківський В. «Хай вам щастить в думках про мене» : [про життя та творчість П. Осадчука] / В. Рутківський, А. Качан // Літ. Україна. — 2014. — 16 жовт. — С. 1, 5.

2016

90. Не тільки світу, що у вікні : [вступ до зб. «Гуляє парус на Лимані»] / А. Качан // Гуляє парус на Лимані : лірика, ігрова поезія для юних читачів / А. Качан ; худож. Я. Кернер-Вернер. — Київ, 2016. — С. 3.

91. У двох долонях берегів : [вступ до зб. «За нашим садом грає море»] / А. Качан ; худож. К. Лавро. — Київ, 2016. — С. 5.

ЛІТЕРАТУРА ПРО ЖИТТЯ ТА ТВОРЧІСТЬ

А. Л. КАЧАНА

2012

92. Мовчун А. Його поезія — тихе свято душі: [біогр. довідка] / А. Мовчун, Л. Мовчун // Лауреати премії ім. Лесі Українки дітям / А. Мовчун, Л. Мовчун. — Луцьк, 2012. — С. 157-158.

2013

93. Карпенко Е. Анатолий Качан в Николеве : [презентація кн. «Листи з осіннього саду»] / Е. Карпенко // Южная правда. — 2013. — 18 мая. — С. 3.

94. Ковалець Л. Слово, яке перелітає час / Л. Ковалець // Буковин. журн. — 2013. — № 4. — С. 242-245; Дукля. — 2013. — № 6. — С. 70-73; Україна молода. — 2013. — 6 листоп. — Рец. на кн.: Качан А. Листи з осіннього саду : лірика, ігрова поезія / А. Качан ; худож. К. Лавро. — Київ : Веселка; Тернопіль: Навч. кн. — Богдан, 2013. — 62, [2] с. : іл. — (Українській дитині).

95. Марущак А. Листи Анатолія Качана із райського саду : [про кн. «Листи з осіннього саду»] / А. Марущак // Майстерня вчителя. — 2013. — 30 берез. — С. 1. — Дод. до газ. «Джерела».

96. Марченко Н. Райський сад Анатолія Качана / Н. Марченко // Укр. літ. газ. — 2013. — 31 трав. — С. 14. — Рец. на кн.: Качан А. Листи

з осіннього саду / А. Качан ; худож. К. Лавро. — Київ : Веселка, 2012. — 64 с. : іл., портр. — (Українській дитині).

97. Сорока П. Листи із саду поезії : (рознесені сорокою) / П. Сорока // Літ. Україна. — 2013. — 21 лют. — С. 7. — Рец. на кн.: Листи з осіннього саду : лірика, ігрова поезія / А. Качан ; худож. К. Лавро. — Київ : Веселка, 2012. — 64 с. : іл., портр. — (Українській дитині).

98. Старовойт Л. Самобутність художнього світу поезії Анатолія Качана : [жанрово-темат. багатство і стильове розмаїття поет. творів] / Л. Старовойт // Література. Діти. Час. — Рівне, 2013. — Вип. 4. — С. 173-176.

99. Шокало О. Листи з безвічності : [про кн. «Листи з осіннього саду»] / О. Шокало // Слово Просвіти. — 2013. — 14 листоп. — С. 9; Дукля. — 2013. — № 6. — С. 74-76.

2014

100. Більчук М. Анатолій Качан : (нар. 1942) / М. Більчук // Українські та зарубіжні письменники : розповіді про життя і творчість / М. Більчук. — 2-ге вид., змінене і допов. — Тернопіль, 2014. — С. 71-72.

101. Качак Т. Дорога між степом і морем / Т. Качак // Кур'єр Кривбасу. — 2014. — № 299-301. — С. 275-278. — Рец. на кн.: Листи з осіннього саду : лірика, ігрова поезія / А. Качан ; худож. К. Лавро. — Київ : Веселка, 2012. — 64 с. : іл., портр. — (Українській дитині).

102. Ковалець Л. Слово, яке перелітає час : поезія Анатолія Качана / Л. Ковалець // Слово і Час. — 2014. — № 2. — С. 106-109. — Рец. на кн.: Качан А. Листи з осіннього саду : лірика, ігрова поезія / А. Качан ; худож. К. Лавро. — Київ : Веселка; Тернопіль: Навч. кн. — Богдан, 2013. — 62, [2] с. : іл. — (Українській дитині).

103. Лауреатом премії Володимира Рутківського «Джури» став Анатолій Качан // Укр. літ. газ. — 2014. — 25 квіт. — С. 2.

104. Старовойт Л. В. «Живий, дихаючий талант» (М. Вінграновський) Анатолія Качана / Л. В. Старовойт // Література Миколаївщини : навч. посіб. до курсу «Літературне краєзнавство» / Л. В. Старовойт. — Миколаїв, 2014. — С. 143-148.

105. Сушинський Б. Вітрила степових тополь : роздуми над зб. поезій Анатолія Качана «Хвиля хвилю доганяє» та «Листи з осіннього саду» / Б. Сушинський // Перед забралом вічності : літературознав. студії / Б. Сушинський. — Одеса, 2014. — С. 160-166.

106. Улицька А. А. «Озвалось музикою слово...» : [про мелодійність віршів А. Качана] / А. А. Улицька // Понад Лиманом линуть пісні / А. А. Улицька. — Миколаїв, 2014. — С. 5-6.

107. Чайка С. «Джури» вибирають поета-мариніста : [про вручення літ.-мистец. премії «Джури» за зб. «Листи з осіннього саду»] / С. Чайка // Літ. Україна. — 2014. — 1-8 трав. — С. 1, 5.

2015

108. Анатолій Качан : [біобібліографіч. довідка] // Живлюща сила Ємигії : літ. антологія Миколаївщини / уклад.: І. Ю. Береза, П. М. Водяна, В. І. Марущак. — Миколаїв, 2015. — С. 239-240 : портр.

109. Анатолій Качан: «Моє серце — на березі моря» : [біограф.-творча довідка] // Юж. правда. — 2015. — 1 авг. — С. 3.

110. [Качан Анатолій Леонтійович] : [біограф. довідка] / Собор. вулиця. — 2015. — № 3-4. — С. 50 : портр.

111. Рутківський В. Г. Премія з Дерibasівської : [інтерв'ю з головою журі Корнійчуковської премії про літ. свято «Зелена хвиля», конкурс та перемогу в 2015 р. А. Качана] / В. Г. Рутківський // Літ. Україна. — 2015. — 10 верес. — С. 7.

2016

112. Бакуменко О. Д. Під вітрилами дитинства : [аналіз творчості А. Качана] / О. Д. Бакуменко // Доброзвучна муза / О. Бакуменко. — Київ, 2016. — С. 484-492 : портр.

113. Дорога у широкий світ : [автобіограф. розповідь] / А. Качан // Гуляє парус на Лимані : лірика, ігрова поезія для юних читачів / А. Качан ; худож. Я. Кернер-Вернер. — Київ, 2016. — С. 150-155.

114. Дорога у широкий світ : [автобіограф. розповідь] / А. Качан // Укр. літ. газ. — 2016. — 2 верес. — С. 3; 16 верес. — С. 6-7.

115. Качак Т. Б. Анатолій Качан (нар. 1942) : [особливості творчості А. Качана] / Т. Б. Качак // Українська література для дітей та юнацтва : [підручник] / Т. Б. Качак. — Київ, 2016. — С. 239-244.

116. Анатолій Качан : [біобібліограф. довідка] // Одеська читанка : зб. віршів, казок, оповідань одес. письменників / уклад., ред. І. Іщук ; худож. Л. Дем'янишина. — Одеса, 2016. — С. 9.

117. Книжковий огляд : Анатолій Качан. Листи з осіннього саду // Сварог. — 2016. — Вип. 25. — С. 92.

2017

118. Беляєва В. Природні дива в поезії для найменших [Електронний ресурс] : [про зб. «Листи з осіннього саду»] / В. Беляєва // КЛЮЧ. — Режим доступу: <http://www.chl.kiev.ua/key/Books/ShowBook/449> (дата звернення: 20.01. 2017). — Назва з екрана.

119. Качак Т. У Райському саду поезії Анатолія Качана [Електронний ресурс] : [про зб. «За нашим садом грає море»] / Т. Качак // КЛЮЧ. — Режим доступу: <http://www.chl.kiev.ua/key/Books/ShowBook/449> (дата звернення: 20.01. 2017). — Назва з екрана.

120. Ключек Г. Світ Краси і Любові [Електронний ресурс] : [спогади про юність, творчість А. Качана] / Г. Ключек // КЛЮЧ. — Режим до-

ступу: <http://www.chl.kiev.ua/key/Books/ShowBook/449> (дата звернення: 19.01.2017). — Назва з екрана.

121. Ключек Г. Творець світу краси й любові : [про особливості творчості та зб. «За нашим садом грає море» і «Гуляє парус на Лимані»] / Г. Ключек // Літ. Україна. — 2017. — 19 січ. — С. 11.

122. Морозенко Марія. [На початку року своє 75-ліття святкує Анатолій Леонтьович Качан] [Електронний ресурс] / Марія Морозенко // КЛЮЧ. — Режим доступу: <http://www.chl.kiev.ua/key/Books/ShowBook/449> (дата звернення: 20.01.2017). — Назва з екрана.

123. Розсип добрих слів про творчість Анатолія Качана [Електронний ресурс] / І. Божко, Т. Качак, Г. Ключек [та ін.] // КЛЮЧ. — Режим доступу: <http://www.chl.kiev.ua/key/Books/ShowBook/449> (дата звернення: 19.01.2017). — Назва з екрана.

124. Рутківський В. [«Дорогий друже...»] [Електронний ресурс] : [Анатолієві Качану — 75!] / В. Рутківський КЛЮЧ. — Режим доступу: <http://www.chl.kiev.ua/key/Books/ShowBook/449> (дата звернення: 20.01.2017). — Назва з екрана.

125. Сорока П. Де розлита синя акварель [Електронний ресурс] / П. Сорока // КЛЮЧ. — Режим доступу: <http://www.chl.kiev.ua/key/Books/ShowBook/449> (дата звернення: 20.01.2017). — Назва з екрана; Укр. літ. газ. — 2017. — 13 січ. — С. 2. — Рец. на кн.: Качан А. За нашим садом грає море : лірика, ігрова поезія / А. Качан ; худож. К. Лавро. — Київ : Веселка, 2016. — 94, [2] с. : іл., портр. — (Українській дитині).

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК ТА СЦЕНАРІЙ ЗА ТВОРАМИ А. Л. КАЧАНА

2012

126. «Не тільки світу, що в телевікні» : літ. ранок за поезією А. Качана / Нац. б-ка України для дітей ; уклад. Ю. Чечко // Шк. б-ка. — 2012. — № 9-10. — С. 23-25.

2016

127. 75 років від дня народження А. Л. Качана, дитячого письменника, поета (1942) // Рідне Прибужжя : (пам'ят. дати Миколаївщини на 2017 р.) : метод.-бібліогр. покажч. / Миколаїв. обл. універс. наук. б-ка ім. О. Гмирьова ; складачі: В. Жевнер, Т. Петруня. — Миколаїв, 2016. — С. 13-14.

WEB-БІБЛІОГРАФІЯ

128. В Николаеве известный детский писатель презентовал новую книгу [Електронний ресурс] : [«Листи з осіннього саду»] // НикВести: [веб-сайт]. — Режим доступу: <http://nikvesti.com/news/politics/42141> (дата звер-

нення: 20.01.2017). — Назва з екрана. — Джерело: НикВести. — 2013. — 15 мая.

129. [Вірші] [Електронний ресурс] / А. Качан // Николаев Литературный : лит.-худож. интернет-журн. — Режим доступу: <http://litnik.org/index.php/detskaya-literatura/anatolij-kachan-2> (дата звернення: 9.03. 2017). — Назва з екрана. — Зміст: Зелений промінь; Сійся, родися; На городі; Чекання; Сині дні; Перепілчине поле; Щедре сонце; Сліпий дощ; Соняшники; Крилате насіння; Польова дорога; Землемір; Зелений острів.

130. Дитячі вірші [Електронний ресурс] / А. Качан // «e-papa.org» : дитячий сайт українською. — Режим доступу : <http://deti.e-papa.com.ua/virshi-dlya-ditei/author/kachan-anatolij/> (дата звернення: 20.09. 2017). — Назва з екрана. — Зміст: Осінні поля; Перепілчине поле; Сліпий дощ; Польова дорога; Два плюс два; Крихти хліба; Зелений острів; Чекання; Щедре сонце; Крилате насіння; Листи із саду; Новорічна пригода; Гість зими; Дивні квіти.

131. Для маленьких читателей: Николаївській обласній бібліотеці для дітей ім. В. Лягіна [Електронний ресурс] : [до ювілею А. Качана] : [відеоролик, фотографії] // [Миколаїв. обл. б-ка для дітей]: [добірка матеріалів] / Миколаїв. обл. б-ка для дітей імені В. О. Лягіна. — Електрон. дан. (15 файлів: 1 136 324 608 байт). — Миколаїв, 2013. — 1 електрон. опт. диск (DVD-R). — Назва з диска. — Систем. вимоги: DVD-пристрій, Microsoft Power Point, Adobe Reader.

132. Звертайся до словника [Електронний ресурс] : [вірш] / А. Качан // [Інтерактивні електронні ресурси]: [збірка] / «Національна бібліотека України для дітей», держ. закл. ; уклад. С. В. Кисельова, Н. М. Невмержицька.- Електрон. дані (48 файлів: 3 042 371 966 байт). — [Київ] : [б. в.], 2015. — 1 електрон. опт. диск (DVD+R) : кольор., звук. — Назва з екрана. — Систем. вимоги: DVD-пристрій, Microsoft Power Point.

133. А. Качан [Електронний ресурс] : відеоролик, фотографії // Николаев. ОДБ: [добірка матеріалів] / Миколаїв. обл. б-ка для дітей імені В. О. Лягіна. — Електрон. дан. (10 файлів: 252 317 696 байт). — Миколаїв, 2012. — 1 електрон. опт. диск (CD-RW). — Назва з диска. — Систем. вимоги: CD-пристрій, Microsoft Power Point, Adobe Reader.

134. Ювілей А. Качана [Електронний ресурс] // Дитяча бібліотека в новому вимірі: професійні цінності та інновації: Всеукр. наук.-практ. конф. директорів обл. б-к для дітей : [добірка матеріалів]. — Електрон. дані (651 файл: 3 851 943 936 байт). — Севастополь, 2013. — 1 електрон. опт. диск (DVD+R) : кольор. — Назва з коробки. — Систем. вимоги: DVD-пристрій, Microsoft Power Point.

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

- Бакуменко О. Д. 112
Барадулін Р. 48
Безикович Г. А. 18
(руководитель проекта)
Береза І. Ю. 17 (уклад.), 108
(уклад.)
Беляєва В. 118
Більчук М. 100
Божко І. 123
Бойко І. 19 (упоряд.), 20 (упоряд.)
Будна Н. О. 30 (упоряд.), 35
Верховень В. М. 9 (уклад.)
Водяна П. М. 17 (уклад.),
108 (уклад.)
Вознюк Л. В. 34 (уклад.)
Герасимчук В. 11 (упоряд.),
88 (упоряд.)
Головка З. Л. 30 (упоряд.)
Гордон О. 23 (упоряд.)
Дворовенко Л. П. 16 (уклад.)
Димань Т. 4 (вступ)
Дубас Л. 85 (пер.)
Жевнер В. 127
Іщук І. 22 (уклад., ред.), 116
(уклад., ред.)
Карпенко Е. 93
Качак Т. 101(рец.), 115, 119, 123
Кисельова С. В. 132 (уклад.)
Клочек Г. 120, 121, 123
Ковалець Л. 94 (рец.), 102 (рец.)
Копитіна Н. Ф. 25 (упоряд.)
Криган С. Г. 21 (уклад.), 33
Лепешко В. Ф. 4 (музика)
Малкович І. 15 (упоряд.)
Мартиненко В. О. 42
Марущак А. 95
Марущак В. І. 17 (уклад.),
108 (уклад.)
Марченко Н. 96 (рец.)
Мовчун А. 6, 92
Мовчун Л. 6, 92
Морозенко Марія 122
Науменко В. 29, 36, 39
Невмержицька Н. М. 132 (уклад.)
Олейнікова А. 7 (музика),
13 (музика)
Осадчук П. 89 (про нього)
Паронова В. 8 (уклад.), 14 (уклад.)
Петруня Т. 127
Ремажевська В. М. 25, 31, 41
Рутківський В. 86, 89, 111, 124
Савченко О. Я. 25, 27, 28, 37, 40
Сапун Г. М. 34 (уклад.)
Січовик І. В. 12 (упоряд.), 24 (упо-
ряд.)
Сорока П. 97 (рец.), 125 (рец.)
Старовойт Л. В. 98, 104
Стус Т. В. 38 (уклад, авт. передм.)
Сутеев В. 85
Сушинський Б. 105
Терлецька-Павлів І. І. 31, 41
Торкаєнко І. І. 31, 41
Улицька А. А. 5 (авт. музики,
упоряд.), 106
Чайка С. 107
Чечко Ю. 126 (уклад.)
Чорненька І. М. 35
Шевчук Л. М. 26
Шокало О. 99
Шульга І. М. 32 (упоряд.)
Яцканин І. 87

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК ХУДОЖНИКІВ-ІЛЮСТРАТОРІВ

- Анікін В. І. 25
Антощук Г. 21, 33
Базилевич О. 87
Басалига М. 24
Басс О. 19, 20
Брукнер Г. 27
Бурда О. 26
Ваніфатова О. 68
Дем'янишина Л. 22, 116
Демчак О. 14
Демчак С. 8, 14
Демченко А. 49
Затуловська Н. 70
Кернер-Вернер Я. 2, 90, 113
Козій І. 35
Копитова Т. 9
Крюченко М. 28, 37, 40
Лавро К. 1, 3, 91, 96, 97, 101, 102, 125
Литвин Ю. 34
Максимчук Л. В. 31
Мокієнко Г. 51
Олійник М. 25
Остапенко Л. 33
Слесарева А. 43, 73
Сплавник Ю. 47
Тоцький О. 19 (світлини), 20 (світлини)
Філімончик С. І. 41
Шалварова К. 84
Шикура О. 59
Штанко К. 15

СПИСОК ВІРШІВ А. КАЧАНА, ПОКЛАДЕНИХ НА МУЗИКУ

- Білі ночі в Одесі 4
Варварівський міст 5
Весняна пісня 5
В'ється стежка 5
Вітер із Криму 4
Всі ми родичі 4
Гість зими 5
Дзвонить осінь школярам 5
Дивувалися ліси 5
Дівчинка і море 4
До синього моря 13
Дорога на південь 4
За Лиманом море грає 4
Корабельні сосни 4
Ластівка над Лиманом 5
Ластовині ігрища 4
Летючий корабель 4
Лінії вареники 4
Мете метелиця (Спогад про літо) 5
Море грає 5
Мудрість літа 4
Небесний фотограф 4
Перевізник 4
Перегуки з хмарою 4
Пісня джерела 5
Побачити б море 4
Портовий кран 4
Рідні береги 4
Степова криниця 4, 5
Таємниця старого маяка 4
Траляляй 5
У долині журавель 5
У царстві Нептуна 4
Усміхнулося сонечко знов 4
Цвітуть сади 4
Чому назвали море Чорним 4
Чому плакав кулик 7
Щедра зима 5
Як чайка чубата 4

СПИСОК ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ, В ЯКИХ НАДРУКОВАНО ТВОРИ А. КАЧАНА

Веселка (Словаччина, м. Пряшів)	Мамине сонечко
Вечерня Одесса	Пізнайко (від 2 до 6 років)
Дзвіночок	Пізнайко (від 6 років)
Диво-Деревце	Розкажіть онуку
Дукля	Сварог
Культура і життя	Слово Просвіти
Літературний детский мир	Соборна вулиця
Літературна Україна	Українська літературна газета
Маленький розумник	Шкільна бібліотека
Маленька фея та сім гномів	Южная правда
Малятко	

ЗМІСТ

Від укладача	3
А. Качан. Дорога у широкий світ.....	5
Видання творів А. Л. Качана.....	17
Збірки пісень на тексти А. Л. Качана.....	20
Публікації у збірниках	20
Публікації у читанках та навчальних виданнях.....	22
Публікації у періодичній пресі.....	24
А. Качан — перекладач	27
А. Качан — журналіст.....	27
Письменник про творчість та літературу.....	28
Література про життя та творчість А. Л. Качана.....	28
Бібліографічний покажчик та сценарій за творами А. Л. Качана	31
Веб-бібліографія.....	31
Іменний покажчик	33
Іменний покажчик художників-ілюстраторів.....	34
Список віршів А. Л. Качана, покладених на музику.....	34
Список періодичних видань, в яких надруковано твори А. Качана	35

Анатолій Качан:

Хвилююче образне Слово — це найприродніша мова
спілкування з юним читачем

Доповнення до біобібліографічного нарису (2012 р.)

Відповідальна за випуск А. І. Гордієнко
Автор-укладач Н. В. Загайна
Літературний редактор В. Я. Полисаєва
Комп'ютерна верстка Н. В. Ярчак
Підписано до друку 6.04.2017 р.
Зам. № 4. Тираж 100 прим.

Видавець та виготовлювач
НБУ для дітей
вул. Я. Корчака, 60, м. Київ, 03190
Тел/факс. 400-65-87, тел. 400-05-01, 400-70-91
<http://www.chl.kiev.ua>
mail: library@chl.kiev.ua

